

Adviescommissie afgesloten strafzaken

Postbus 20303 2500 EH Den Haag

Bezoekadres:
Lange Voorhout 7
2514 EA Den Haag

Zaak [verzoeker] (ACAS 024)

Beknopt relaas van de feiten

In de nachtelijke uren van woensdag 24 mei 2009 wordt aangever [slachtoffer] op straat, nabij zijn woning op de [a-straat] te Vlissingen, slachtoffer van een poging tot afpersing. In de uren daarvoor is hij in het casino Funtastic in Vlissingen geweest waar hij een geldbedrag van enige omvang heeft gewonnen. Hij verklaart dat hij in het casino een kennis heeft gesproken, verzoeker, aan wie hij die avond € 50,- heeft geleend. Deze kennis ging op enig moment in gesprek met een andere man die aangever later herkent als de man die hem die nacht bij zijn huis heeft overvallen. Deze man, medeverdachte [medeverdachte], bekent bij de politie dat hij aangever [slachtoffer] bij zijn woning heeft overvallen. Hij verklaart in de middag van 23 mei 2009 met verzoeker naar casino Funtastic te zijn gegaan en dat hij, nadat hij was vertrokken, op enig moment met verzoeker heeft gebeld. Verzoeker vertelde hem dat hij een man kende die veel geld had gewonnen en vroeg hem om deze man dat geld afhandig te maken: dat kon hij zelf niet doen omdat deze man hem kende. Zij spraken af om de buit te verdelen. Verzoeker heeft [medeverdachte] vervolgens laten zien waar de man woonde, heeft hem zijn zwarte jas met capuchon gegeven en is vervolgens weer terug naar het casino gegaan. Op een gegeven moment heeft verzoeker [medeverdachte] vanuit het casino telefonisch ingelicht dat aangever [slachtoffer] op weg naar huis was. Uit beschikbare telefoongegevens blijkt dat op 24 mei 2009 tien keer telefonisch contact is geweest tussen (de mobiele telefoon van) [medeverdachte] en een mobiel telefoonnummer eindigend op *3587, dat in de telefoon van [medeverdachte] is opgeslagen onder de naam [verzoeker]. Verzoeker ontkent dat hij een rol heeft gespeeld bij het strafbare feit.

Rechtsgang

Verzoeker is op 12 augustus 2010 door de Rechtbank Middelburg voor het hierboven genoemde feit veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van 21 maanden. In hoger beroep is dit vonnis op 24 oktober 2012 door het Hof 's-Hertogenbosch vernietigd en is verzoeker wegens poging tot afpersing, terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen en terwijl het feit wordt gepleegd op de openbare weg, opnieuw veroordeeld tot een gevangenisstraf van 21 maanden, met aftrek van voorarrest. Verzoeker is op 26 november 2013 niet-ontvankelijk verklaard in het door hem ingediende cassatieberoep. De uitspraken van Rechtbank, Hof en Hoge Raad zijn niet gepubliceerd.

Het verzoek van de veroordeelde en zijn raadsman

Het verzoek d.d. 9 maart 2015 is ingediend door mr. H.M. Dunsbergen van TDNL Strafrechtadvocaten te Breda en betreft een verzoek tot nader onderzoek ex artikel 461 van het Wetboek van Strafvordering. In het verzoek wordt gesteld dat het in het arrest aan verzoeker toegeschreven telefoonnummer niet aan verzoeker toebehoort en niet door hem werd gebruikt. Verzoeker vraagt om onderzoek te doen naar de herkomst van het telefoonnummer en of getraceerd kan worden aan wie dat nummer toebehoorde.

Het verzoek van de procureur-generaal

Op de voet van artikel 462 Sv heeft de procureur-generaal bij brief van 5 september 2014 aan de Commissie advies gevraagd over de wenselijkheid van een nader onderzoek als bedoeld in artikel 461, eerste lid, Sv. Daarbij ware aandacht te besteden aan de vraag naar het nut en de noodzaak van

het onderzoek dat in het verzoekschrift is voorgesteld, als ook aan de vraag of er naar het oordeel van de Commissie andere aanknopingspunten zijn voor nader onderzoek naar het bestaan van gronden voor herziening van de veroordeling.

Het wettelijk kader voor de behandeling van het verzoek

Op grond van artikel 462, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering is de Adviescommissie afgesloten strafzaken (ACAS) belast met de advisering over de wenselijkheid van een nader onderzoek als bedoeld in artikel 461, eerste lid, Sv. Dat wil zeggen een nader onderzoek naar de aanwezigheid van een grond voor herziening als bedoeld in artikel 457, eerste lid, onder c. Volgens laatstgenoemde bepaling kan de Hoge Raad een veroordeling herzien indien er sprake is van een gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

De Commissie brengt haar advies uit aan de procureur-generaal bij de Hoge Raad (art. 462, lid 1, Sv) of aan de Hoge Raad zelf (art. 469, lid 1, Sv).

In de Nota van Toelichting bij het Besluit adviescommissie afgesloten strafzaken wordt opgemerkt dat onder de vraag naar de wenselijkheid van een nader onderzoek, kan worden begrepen de vraag naar de vraagstelling en inrichting van dat onderzoek (§ 2.1). Ook kan de Commissie adviseren om in het kader van een nader onderzoek de door haar wenselijk geoordeelde onderzoekshandelingen te doen uitvoeren (Nota van Toelichting bij artikel 8 van het Besluit adviescommissie afgesloten strafzaken).

De activiteiten van de Commissie

De Commissie heeft het complete dossier op 6 juli 2015 ontvangen. Commissielid De Doelder heeft zich verschoond en is vervangen door plaatsvervangend lid Cleiren. Vanuit de Commissie werden de leden Posthumus en Franken met de voorbereiding van het advies belast. Daartoe hebben zij het verzoekschrift en het dossier bestudeerd. Vervolgens hebben zij een concept advies opgesteld. Dit concept advies is op 28 augustus 2015 tijdens een vergadering van de Commissie besproken en vervolgens vastgesteld.

Nadere beschouwing over de ontvankelijkheid van het verzoek

Volgens artikel 461, lid 1 Sv kan een gewezen verdachte, die is veroordeeld voor een feit waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van twaalf jaren of meer is gesteld en waardoor de rechtsorde ernstig is geschokt, ter voorbereiding van een herzieningsverzoek door zijn advocaat aan de procureur-generaal doen verzoeken een nader onderzoek in te stellen naar de aanwezigheid van een grond voor herziening als bedoeld in artikel 457, lid 1, onder c Sv. Onder meer indien het verzoek niet voldoet aan de in artikel 461, lid 1 Sv geformuleerde voorwaarden, verklaart de procureur-generaal het verzoek niet ontvankelijk (artikel 461, lid 3 Sv).

In artikel 461, lid 1 Sv is sprake van cumulatieve voorwaarden: het verzoek moet betrekking hebben op een veroordeling voor een feit waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van twaalf jaren of meer is gesteld en door dat feit moet de rechtsorde ernstig zijn geschokt. Dat brengt mee dat de enkele omstandigheid dat de veroordeling betrekking heeft op een feit waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van twaalf jaren of meer is gesteld, niet voldoende is om ook te kunnen spreken van een *ernstig* geschokte rechtsorde. In artikel 461, lid 1 Sv is immers, zoals opgemerkt, sprake van cumulatieve voorwaarden. De Commissie betwijfelt of in het onderhavige geval is voldaan aan de tweede voorwaarde van artikel 461, lid 1 Sv.

In het verzoekschrift is over de ontvankelijkheid van het verzoek opgemerkt dat de verdenking tegen verzoeker betrekking had op een feit waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf van twaalf jaren is gesteld en dat de rechtsorde ernstig is geschokt omdat die verdenking “immers” medeplegen van diefstal met geweld betrof. In dit verband moet worden opgemerkt dat verzoeker is veroordeeld voor een feit dat is gekwalificeerd als poging tot afpersing, terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen en terwijl het feit wordt gepleegd op de openbare weg. Krachtens artikel 317 Sr in verbinding met artikel 312, lid 2 Sr, kan voor een dergelijk feit een maximale gevangenisstraf van twaalf jaren worden opgelegd. Die enkele omstandigheid brengt evenwel niet zonder meer mee dat sprake is van een ernstig geschokte rechtsorde. De omstandigheid dat het gerechtshof in zijn arrest van 24 oktober 2012 in het kader van de strafoplegging heeft overwogen dat een feit als waarvoor verzoeker is veroordeeld de rechtsorde schokt en – met name door het gewelddadig karakter daarvan – bijdraagt aan het ontstaan en in stand houden van gevoelens van onveiligheid, ook bij anderen dan degenen die daarvan rechtstreeks het slachtoffer zijn, kan een relevante factor zijn in de beoordeling van de vraag of aan de tweede voorwaarde van artikel 461, lid 1 Sv is voldaan – maar daarop is in het verzoekschrift geen beroep gedaan.

Het vorenstaande brengt mee dat in bepaalde gevallen van de advocaat van de gewezen verdachte kan worden verlangd dat hij bij de indiening van een verzoek als bedoeld in artikel 461 Sv, met argumenten omkleed onderbouwt waarom aan de tweede voorwaarde van artikel 461, lid 1 Sv is voldaan. Indien een (nadere) onderbouwing ontbreekt of indien de gegeven argumenten niet voldoende zijn om het standpunt te kunnen schragen dat de rechtsorde ernstig is geschokt, zal de Commissie in toekomstige gevallen de procureur-generaal adviseren het verzoek niet ontvankelijk te verklaren.

De bevindingen van de Commissie

Het verzoek is gebaseerd op het standpunt dat het in het arrest aan verzoeker toegeschreven telefoonnummer 06-[001] niet aan verzoeker toebehoort en niet door hem werd gebruikt. Volgens het verzoekschrift blijkt uit pagina 68 van het strafdossier dat verzoeker een ander telefoonnummer had.

In zijn bewijsoverwegingen heeft het gerechtshof onder meer vastgesteld dat de mededader [medeverdachte] heeft verklaard dat hij vlak voor de poging tot afpersing telefonisch contact heeft gehad met verzoeker, onder meer over de vraag of het slachtoffer er al aankwam. Die verklaring van [medeverdachte], wordt – aldus het gerechtshof – ondersteund door de objectieve omstandigheid dat uit een uitdraai van historische telefoongegevens blijkt dat vlak voor de beroving telefonische contacten zijn geweest tussen het telefoonnummer van verzoeker en het telefoonnummer van [medeverdachte]. Die bewijsoverweging wordt ondersteund door de bewijsmiddelen 4, 5, 6 en 8, waaruit kan worden opgemaakt dat het telefoonnummer 06-[001] in de telefoon van [medeverdachte] is opgeslagen onder de achternaam van verzoeker, dat [medeverdachte] verzoeker aan de lijn kreeg als hij naar dit nummer belde en dat kort voor en kort na de poging tot afpersing telefonische contacten hebben plaatsgevonden tussen [medeverdachte] en het aan verzoeker toegeschreven telefoonnummer.

Verzoeker heeft bij de behandeling van zijn zaak verklaard dat [medeverdachte] hem die dag inderdaad een paar keer heeft gebeld, maar over andere zaken dan de bewezen verklaarde poging tot afpersing. Hij heeft ontkend dat het telefoonnummer 06-[001] bij hem in gebruik was.

Het verzoek is derhalve gebaseerd op een standpunt dat reeds in feitelijke aanleg door en namens verzoeker is ingenomen. Die vaststelling is van belang, omdat een nader onderzoek alleen zinvol is indien redelijkerwijs is te verwachten dat het mogelijk kan leiden tot een ernstig vermoeden als bedoeld in artikel 457, lid 1, onder c Sv, dat “indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij

tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling". Reeds omdat sprake is van een gegeven dat het gerechtshof bekend was en waaromtrent het zich – mede in het licht van de door verzoeker ter terechtzitting afgelegde verklaring – uitdrukkelijk rekenschap heeft gegeven, doet zich niet de situatie voor dat redelijkerwijs is te verwachten dat het gegeven kan leiden tot een ernstig vermoeden als bedoeld in artikel 457, lid 1, onder c Sv.

Daar komt bij dat de betrokkenheid van verzoeker door het gerechtshof niet uitsluitend of in overwegende mate is gebaseerd op de vaststelling dat het bedoelde telefoonnummer – waarmee de mededader [medeverdachte] kort voor en kort na de poging tot afpersing contact heeft gehad – aan verzoeker kan worden toegeschreven. De (belastende) verklaring van [medeverdachte] over verzoeker wordt immers, aldus het gerechtshof, ook op andere onderdelen ondersteund – bijvoorbeeld als het gaat om de door verzoeker gebruikte jas en om de telefonische contacten tussen [medeverdachte] en het slachtoffer. De commissie adviseert het verzoek af te wijzen, omdat er onvoldoende aanwijzingen zijn dat er mogelijkerwijs sprake is van een grond tot herziening.

Conclusie van de Commissie

De Commissie ziet, gelet op het vorenstaande, in het verzoek van de veroordeelde en zijn raadsman geen reden voor onderzoek naar het bestaan van gronden voor herziening van de veroordeling.

Maastricht, 15 december 2015

H.L.G.J. Merckelbach,
Plv. voorzitter Adviescommissie afgesloten strafzaken